

**Collaborative Partnership on Forests:
Strategic framework for forests and climate change
(A proposal by the CPF for a coordinated forest-sector
response to climate change)**

(Strategický rámec pre lesy a klimatickú zmenu (Návrh Spoločného partnerstva
pre lesy pre koordinovanú odpoveď lesníckeho sektora na klimatickú zmenu)

TC/D/I0533E/1/12.08/1000, www.fao.org/forestry/cpf

Spoločné partnerstvo pre lesy (CPF) ako dobrovoľná kooperácia 14 medzinárodných organizácií, ktorých činnosť sa týka lesov, pripravilo dokument pre podporu procesu Rámcovej konvencie OSN o klimatickej zmene s dôrazom na Akčný plán z Bali, ako aj právne nezáväzný nástroj pre všetky typy lesov fóra OSN o lesoch, s hlavným cieľom reagovať na potreby opatrení zmiernenia klimatickej zmeny v lesoch.

Podľa odhadov FAO sa celková výmera lesov neustále znižuje, ale rýchlosť čistých strát za ostatné obdobie klesla. V období rokov 2000 – 2005 bolo každoročne odlesnených 13 mil. hektárov lesných pozemkov. V tom istom období pribudlo 5,7 mil. hektárov lesov, čo predstavuje stratu 7,3 mil. hektárov lesov za rok. Miera úbytku lesov v tomto období je v porovnaní s rokmi 1990 – 2000 menšia. Odhadovaná globálna miera spotreby uhlíka z lesných zdrojov je 1,6 giga ton za rok, čo tvorí približne 0,25 % celkového uhlíka viazaného v lesoch.

Lesy môžu prispieť k zmierneniu klimatickej zmeny prostredníctvom sekvestrácie, substitúcie a konzervácie uhlíka. Miera do akej tak činia, je funkciou ich manažmentu a efektívnosti politík na lokálnej, národnej a globálnej úrovni. Podľa CPF by pripravovaný dokument mal slúžiť ako podkladový materiál práve pre tvorbu politík týkajúcich sa klimatickej zmeny a lesov, hlavne pre negociácie a tvorbu nových záväzných dokumentov na 15. konferencii signatárov Rámcovej konvencie OSN o klimatickej zmene, ktorá sa bude konať v Kodani. S ich implementáciou sa však uvažuje až po roku 2012, keď skončí platnosť Kjótskeho protokolu.

Samotnú štruktúru dokumentu tvorí 9 kapitol, z ktorých vyplýva 6 kľúčových tematických odkazov rozoberajúcich odporúčania pre globálne obhospodarovanie lesov v súvislosti s klimatickou zmenou.

Odkaz č. 1: *Trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov poskytuje efektívny rámec pre lesnícke mitigačné a adaptačné opatrenia*

V odkaze je definovaných 7 tematických prvkov trvalo udržateľného obhospodarovania lesov (TUOL), medzi ktoré patria: a) výmera lesných zdrojov, b) biologická diverzita lesov, c) zdravotný stav a vitalita lesov, d) produkčné funkcie lesov, e) ochranné funkcie lesov, f) socioekonomické funkcie lesov, g) legislatívny, politický a inštitucionálny rámec. V rámci tohto bodu sú ďalej ešte spomenuté lesné plantáže, ktoré v súčasnosti zabezpečujú až 60 % svetových dodávok priemyselnej guľatiny, s dôrazom na ich rastúci význam ako zásobárni uhlíka.

Odkaz č. 2: *Lesnícke mitigačné a adaptačné opatrenia by mali byť realizované súbežne*

Opatrenia, ktoré by mali pomôcť lesným ekosystémom adaptovať sa zmeneným klimatickým podmienkam zahŕňajú: ochranu genetickej diverzity, redukciu dopadov ťažby, zväčšovanie plochy a prepojenosti nárazníkových zón a politiky, ktoré zaručia efektívne fungovanie manažmentu z hľadiska prebiehajúcich ekologických zmien. Adaptačné a mitigačné ciele sú prepojené a kompatibilné. Politické prístupy, ktoré sú im adresované môžu byť teda vzájomne podporné. Dopady klimatickej zmeny najmarkantnejšie ovplyvňujú chudobnejšie krajiny, politické prístupy pre adaptáciu by sa preto mali sústrediť práve na potreby týchto najviac ohrozených regiónov.

Odkaz č. 3: *Medzisektorová spolupráca, ekonomické stimuly a zabezpečenie alternatívneho živobytia sú nepostrádateľné pre znižovanie odlesňovania a degradácie lesov*

Akčný plán z Bali identifikuje ako vhodný mechanizmus lesnícke mitigačné opatrenia, hlavne znižovanie emisií skleníkových plynov z odlesňo-

vania a degradácie lesov v rozvojových krajinách (REDD). Pre úspešné implementovanie koncepcií REDD a TUOL je potrebné integrovať ich jednotlivé prvky do národných rozvojových stratégií ako aj plánov využívania krajiny.

Odkaz č. 4: *Urgentná potreba budovania kapacít a reformy spravovania lesov*

Lesníctvo sa rozvíja smerom k “participatívnym” formám riadenia, ktoré kladú veľký dôraz na účasť miestnych komunít s cieľom zvýšenia kvality ich života prostredníctvom lesov. Veľa ľudí závislých na lese v súčasnosti trpí z dôvodu rôznych konfliktov, humanitárnych kríz a korupcie na národnej i medzinárodnej úrovni, ako aj nedostatočného rešpektovania ich majetkových práv. Celkovo možno konštatovať, že ľudské, občianske a politické práva domorodého obyvateľstva, žien, resp. ostatných marginalizovaných spoločenských skupín sú v otázkach súvisiacich s lesmi často a v mnohých smeroch značne limitované.

Odkaz č. 5: *Presný monitoring a hodnotenie lesov pomáha pri rozhodovacích procesoch, čo však vyžaduje precíznu koordináciu na všetkých úrovniach*

Významné pozitívne synergie môžu byť dosiahnuté len vzájomným prepojením a integráciou monitoringu zásob uhlíka do inventarizácie lesov, ako aj monitoringu celého rozsahu produktov a služieb plynúcich z lesa.

Odkaz č. 6: *Členovia spoločného partnerstva pre lesy sú ohľadom lesníckych mitigačných a adaptačných opatrení zaviazaní k spolupráci a jednotnému prístupu*

CPF poskytuje mechanizmus, prostredníctvom ktorého jednotliví členovia môžu koordinovať s klímou súvisiace opatrenia. Mandát členov by mal byť zameraný na odbornú asistenciu krajinám z hľadiska zabezpečenia medzinárodného financovania, investícií v súkromnom sektore, zlepšenia prepojenia vedy a politiky a ochrany životybia na lese závislých komunít.

Celkové zhodnotenie publikácie

Ide o praktickú štúdiu, ktorá rieši závažnú a veľmi aktuálnu problematiku globálneho rámca mitigačných a adaptačných opatrení súvisiacich s klimatickou zmenou. Ako pozitívum možno hodnotiť, že recenzovaná publikácia okrem iného uvažuje aj o finančnej stránke implementácie spomínaných opatrení. Na základe dvoch kľúčových koncepcií – REDD a TUOL podáva prehľadnú kalkuláciu potrebných finančných prostriedkov a potenciálnych donorov.

Na záver treba podotknúť, že pre Slovensko a ostatné lesnícky rozvinuté krajiny publikácia plní skôr informačnú funkciu s dôrazom na politické prístupy na globálnej úrovni, ktoré môžu slúžiť našim zástupcom v procese medzinárodného dialógu o lesníckej politike v rámci UNFCCC, UNFF, MCPFE a ďalších významných nadnárodných lesníckych iniciatív.

Peter BALOGH
Mikuláš ČERNOTA
Národné lesnícke centrum
T. G. Masaryka 22
SK – 960 92 Zvolen